

Cauza C-830/19**Cerere de decizie preliminară****Data depunerii:**

15 noiembrie 2019

Instanța de trimitere:

Tribunal de première instance de Namur (Belgia)

Data deciziei de trimitere:

6 noiembrie 2019

Reclamant:

C.J.

Pârâtă:

Région wallonne

[omissis][OR 2][omissis]

[omissis][procedură]

I. SITUAȚIA DE FAPT ȘI ISTORICUL LITIGIULUI

1. [omissis]
2. [omissis]
3. [CJ] a preluat parțial (o treime) exploatarea agricolă a părinților săi [omissis] în scopul de a continua afacerea familiei.

Acesta își exercită activitatea sub forma unei asocieri de fapt cu tatăl său, F.J., care rămâne titular al unei treimi din exploatarea, ultima treime aparținând soției sale, mama lui C.J. [OR 3]

4. [omissis].
5. La 27 ianuarie 2016, C.J. introduce la Région wallonne [Regiunea valonă] o cerere de acordare a sprijinului pentru începerea activității (prima instalare)¹ în numele asocierii de fapt dintre J.F. și C. (denumită în continuare „asocierea de fapt”). [omissis]
6. La 28 octombrie 2016, Région wallonne notifică asocierii de fapt o decizie nefavorabilă motivată după cum urmează:

„Avez nefavorabil din cauza nerespectării articolului 25 primul paragraf punctul 6° din Decretul guvernului valon privind ajutoarele pentru dezvoltare și investiții în sectorul agricol, precum și pentru nerespectarea articolului 7 alineatul 2 din decretul [său] [de punere în aplicare]. Exploatația preluată prezintă o Producție Brută Standard (PBS) al cărei prag superior depășește pragul autorizat de 1 000 000,00 de euro.”

7. La 2 noiembrie 2016, o acțiune este introdusă la organismul de plată [omissis]. Acțiunea este motivată în special prin faptul că ar fi necesar să se țină seama, pentru stabilirea plafonului PBS, de faptul că 3 persoane dețin exploatația.
8. La 17 februarie 2016, [omissis] organismul de plată confirmă prima decizie: [omissis]
9. La 12 octombrie 2017, C.J. citează Région wallonne în fața acestei instanțe.

C.J. solicită instanței:

„[omissis] Obligarea Région wallonne la plata către domnul C.J. a sumei principale de 70 000 de euro cu titlu de sprijin pentru începerea activității prevăzute de Decretul guvernului valon din 10 septembrie 2015 privind ajutoarele pentru dezvoltare și investiții în sectorul agricol, la care se adaugă [OR 4] dobânzi [omissis].”

10. Région wallonne solicită tribunalului să declare cererea [omissis] nefondată [omissis].
11. [omissis]
12. [omissis]

¹ [omissis]

II. DISCUȚII

II.1. Legislația internă și europeană aplicabilă litigiului

13. Litigiul se înscrie în cadrul unei cereri de acordare a sprijinului pentru începerea activității formulate de C.J. pe baza:
- Decretului guvernului valon privind ajutoarele pentru dezvoltare și investiții în sectorul agricol din 10 septembrie 2015;
 - Decretului ministerial [de punere în aplicare] din 10 septembrie 2015 [*omissis*].

II.1.1.

14. Aceste texte legale pun în aplicare [*omissis*] Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului.
15. [*omissis*][OR 5]
16. În „TITLUL III SPRIJINUL PENTRU DEZVOLTAREA RURALĂ”, „CAPITOLUL I Măsurii” din regulament, articolul 19, intitulat „Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor”, prevede:

„(1) Sprijinul acordat în cadrul acestei măsuri constă în:

(a) ajutor la înființarea întreprinderii pentru:

(i) tinerii fermieri;

(ii) activități neagricole în zone rurale;

(iii) dezvoltarea fermelor mici;

(b) investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole;

(c) plățile anuale sau plățile unice acordate fermierilor eligibili pentru schema pentru micii fermieri stabilită la titlul V din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 («schema pentru micii fermieri») care își transferă definitiv exploatarea altui fermier;

(2) Sprijinul prevăzut la alineatul (1) litera (a) punctul (i) se acordă tinerilor fermieri.

Sprijinul prevăzut la alineatul (1) litera (a) punctul (ii) se acordă fermierilor sau membrilor unei gospodării agricole care își diversifică activitatea prin

practicarea unor activități neagricole, precum și microîntreprinderilor și întreprinderilor mici și persoanelor fizice din zone rurale.

Sprijinul prevăzut la alineatul (1) litera (a) punctul (iii) se acordă fermelor mici, astfel cum sunt definite de statele membre.

Sprijinul prevăzut la alineatul (1) litera (b) se acordă microîntreprinderilor și întreprinderilor mici și persoanelor fizice din zone rurale, precum și fermierilor sau membrilor unei gospodării agricole.

Sprijinul prevăzut la alineatul (1) litera (c) se acordă fermierilor eligibili pentru a participa la schema pentru micii fermieri care, în momentul depunerii cererii de acordare a sprijinului, au fost eligibili pentru cel puțin un an și care se angajează să transfere definitiv altui fermier întreaga lor exploatație și drepturile de plată corespunzătoare. Sprijinul se plătește începând cu data transferului și până la 31 decembrie 2020 sau se calculează ținând seama de perioada respectivă și se plătește sub forma unei plăți unice.

(3) Orice persoană fizică sau juridică sau orice grup de persoane fizice sau juridice, indiferent de forma juridică acordată grupului și membrilor săi în temeiul legislației naționale, poate fi considerat membru al unei gospodării agricole, cu excepția lucrătorilor agricoli. În cazul în care se consideră că o persoană juridică sau un grup de persoane juridice este membru al gospodăriei agricole, membrul respectiv trebuie să desfășoare o activitate agricolă în cadrul exploatației în momentul solicitării sprijinului.

(4) Sprijinul prevăzut la alineatul (1) litera (a) se acordă cu condiția prezentării unui plan de afaceri. Implementarea planului de afaceri trebuie să înceapă în termen de nouă luni de la data deciziei de acordare a ajutorului. [OR 6]

Pentru tinerii fermieri care beneficiază de sprijinul prevăzut la alineatul (1) litera (a) punctul (i), planul de afaceri prevede ca tânărul fermier să respecte articolul 9 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 referitor la fermieri activi, în termen de 18 luni de la data stabilirii.

Statele membre definesc praguri superioare și inferioare pentru a permite exploatațiilor agricole să aibă acces la sprijinul acordat în temeiul alineatului (1) litera (a) punctele (i) și (iii). Pragul inferior stabilit pentru sprijinul prevăzut la alineatul (1) litera (a) punctul (i) este mai ridicat decât pragul superior stabilit pentru sprijinul prevăzut la alineatul (1) litera (a) punctul (iii). Sprijinul este limitat la exploatațiile care intră sub incidența definiției microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici.

(5) Sprijinul prevăzut la alineatul (1) litera (a) se acordă în cel puțin două rate pe o perioadă de maximum cinci ani. Ratele pot fi degresive. Plata ultimei rate, în temeiul alineatului (1) litera (a) punctele (i) și (ii), este condiționată de implementarea corectă a planului de afaceri.

(6) *Cuantumul maxim al sprijinului prevăzut la alineatul (1) litera (a) este stabilit în anexa II. Statele membre definesc cuantumul sprijinului prevăzut la alineatul (1) litera (a) punctele (i) și (ii) ținând seama și de situația socioeconomică a zonei acoperite de program.*

(7) *Sprijinul prevăzut la alineatul (1) litera (c) este egal cu 120 % din plata anuală pe care beneficiarul este eligibil să o primească în cadrul schemei pentru micii fermieri.*

(8) *Pentru a se garanta utilizarea eficientă și efectivă a resurselor FEADR, Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 83 care stabilesc conținutul minim al planurilor de afaceri și la criteriile care urmează să fie utilizate de statele membre pentru fixarea pragurilor la care se face referire la alineatul (4) din prezentul articol.”*

17. [omissis].

18. În acest temei, a fost adoptat Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de introducere a unor dispoziții tranzitorii.

19. Considerentul (5) al acestui regulament delegat are următorul cuprins:

„Planurile de afaceri menționate la articolul 19 alineatul (4) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 ar trebui să furnizeze elemente suficiente pentru a permite evaluarea realizării obiectivelor operațiunii selectate.

Pentru a asigura egalitatea de tratament între beneficiarii din întreaga Uniune și pentru a facilita controlul, criteriul care trebuie utilizat pentru stabilirea pragurilor menționate la articolul 19 alineatul (4) din regulamentul respectiv ar trebui să fie potențialul de producție al exploatației agricole.” [OR 7]

20. Articolul 2 alineatul (1) din regulamentul delegat, intitulat „Tânăr fermier”, prevede:

„Statele membre stabilesc și pun în aplicare condiții specifice de acces la sprijin în cazul în care un tânăr fermier, astfel cum este definit la articolul 2 alineatul (1) litera (n) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, nu se stabilește ca șef de exploatație unic, indiferent de forma sa juridică. Aceste condiții trebuie să fie echivalente celor care se aplică unui tânăr fermier care se stabilește în calitate de șef unic al exploatației. În toate cazurile, tinerii fermieri trebuie să exercite controlul asupra exploatației.”

21. Articolul 5, „Dezvoltarea exploatațiilor agricole și a întreprinderilor”, prevede:

„(1) Planul de afaceri prevăzut la articolul 19 alineatul (4) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 conține cel puțin:

(a) în cazul ajutoarelor pentru începerea activității acordate tinerilor fermieri:

- (i) situația inițială a exploatației agricole;
- (ii) etapele și obiectivele pentru dezvoltarea activităților exploatației agricole;
- (iii) detalii privind acțiunile, inclusiv cele legate de sustenabilitatea mediului și de utilizarea eficientă a resurselor, necesare pentru dezvoltarea activităților exploatației agricole, cum ar fi investițiile, formarea sau consilierea;

(b) în cazul ajutoarelor pentru demararea unei activități neagricole în zonele rurale: [...]

(c) în cazul ajutoarelor pentru începerea activității acordate pentru dezvoltarea micilor exploatații agricole:

- (i) situația inițială a exploatației agricole; și
- (ii) detalii privind acțiunile, inclusiv cele legate de sustenabilitatea mediului și de utilizarea eficientă a resurselor, care ar putea contribui la realizarea viabilității economice, cum ar fi investițiile, formarea sau cooperarea.

(2) Statele membre definesc pragurile menționate la articolul 19 alineatul (4) al treilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 în ceea ce privește potențialul de producție al exploatației agricole măsurat în producție standard, astfel cum este definită la articolul 5 din Regulamentul (CE) nr. 1242/2008 al Comisiei, sau într-un echivalent al acesteia.”

II.1.2.

22. Decretul guvernului valon din 10 septembrie 2015 privind ajutoarele pentru dezvoltare și investiții în sectorul agricol stabilește criteriile de eligibilitate
- pentru începerea activității prin preluare și prin înființare;
 - a solicitantului;
 - a exploatației preluate sau înființate. **[OR 8]**
23. În ceea ce privește eligibilitatea exploatației, articolul 25 din Decretul guvernului valon prevede:

„Exploatația preluată sau înființată respectă următoarele condiții:

[omissis]

6° producția sa brută standard, în sensul articolului 5 din Regulamentul nr. 1242/2008 al Comisiei din 8 decembrie 2008 de stabilire a unei tipologii comunitare pentru exploatații agricole respectă un prag inferior și un prag superior definite de ministru. [...]

[omissis].”

24. Decretul ministerial [de punere în aplicare] din 10 septembrie 2015 prevede la articolul 7:

„[omissis]

Pragul superior prevăzut la articolul 25 primul paragraf punctul 6° din Decretul guvernului valon din 10 septembrie 2015 este de un milion de euro în cazul stabilirii unui tânăr fermier și de un milion cinci sute de mii de euro în cazul stabilirii în același timp a doi sau mai multor tineri fermieri.”

II.2. Aplicare în speță

25. În legătură cu cererea formulată de C.J., doar criteriul referitor la exploatația preluată a fost pus în discuție în decizia de respingere a Région wallonne. **[OR 9]**
26. Mai precis, nerespectarea celei de a șasea condiții, astfel cum a fost precizată la articolul 7 alineatul (2) al doilea paragraf din decretul ministerial de punere în aplicare, și anume depășirea pragului superior de un milion de euro pentru Producția Brută Standard (PBS)² a exploatației.
27. Pentru a aprecia cererea formulată de C.J. și pentru a stabili dacă PBS atinge pragul superior, Région wallonne a ținut seama de întreaga exploatație.
28. Întrucât nu a preluat decât o parte din exploatație, C.J. apreciază că reținerea ca valoare pentru pragul superior a potențialului de producție al întregii exploatații este o metodă discriminatorie și disproporționată prin faptul că nu respectă obiectivele urmărite de reglementare.
29. Acesta invocă:
- încălcarea de către Decretul ministerial din 10 septembrie 2015 a articolului 2 din Regulamentul nr. 807/2014, în măsura în care în acesta nu se face nicio distincție, pentru stabilirea pragului superior, între situația unui tânăr fermier

² PBS urmărește să determine dimensiunea economică a exploatațiilor. Aceasta descrie un potențial de producție al exploatațiilor. [omissis]

care nu este stabilit în calitate de șef unic al exploatației, cum este el, și cea a unui tânăr fermier care preia o exploatație pentru a deveni șef unic al exploatației. [omissis].

Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 2 din Regulamentul nr. 807/2014

30. Scopul pentru care potențialul de producție al exploatației agricole a fost reținut drept criteriu pentru stabilirea pragurilor menționate la articolul 19 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1305/2013 [omissis], este acela de a se asigura o egalitate de tratament între beneficiarii din întreaga Uniune și de a se facilita controlul acestora³.

31. Tot în acest scop, potrivit articolului 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 807/2014, intitulat „Tânăr fermier”: [OR 10]

„Statele membre stabilesc și pun în aplicare condiții specifice de acces la sprijin în cazul în care un tânăr fermier, astfel cum este definit la articolul 2 alineatul (1) litera (n) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013, nu se stabilește ca șef de exploatație unic, indiferent de forma sa juridică. Aceste condiții trebuie să fie echivalente celor care se aplică unui tânăr fermier care se stabilește în calitate de șef unic al exploatației. În toate cazurile, tinerii fermieri trebuie să exercite controlul asupra exploatației.”

32. C.J. apreciază că această dispoziție obligă statele membre să instituie condiții speciale de acces în beneficiul unui tânăr fermier care nu se stabilește ca șef unic al exploatației, pentru a se ține seama de diferența dintre situația sa și cea a unui tânăr fermier care preia o exploatație pentru a deveni șef unic al exploatației. Or, articolul 7 din decretul ministrului nu ar respecta această dispoziție. Această situație nu s-ar fi putut regăsi decât dacă s-ar fi ținut seama de PBS proporțional cu partea preluată de el din exploatație.

33. [omissis]

34. Région wallonne consideră că articolul 2 nu privește o eventuală discriminare între tânărul fermier care preia singur o exploatație și cel care intră într-o exploatație existentă, ci urmărește numai să interzică statelor membre să facă o discriminare în ceea ce privește forma juridică reținută. Aceasta subliniază că *„reglementarea europeană înscrie sprijinul pentru începerea activității în cadrul unui sprijin pentru preluarea exploatației și pentru exploatarea acesteia de către tineri.”*

35. Totuși, ajutorul poate fi acordat, astfel cum prevede reglementarea valonă în cazul unei stabiliri prin preluare – cu alte cuvinte *„achiziția de către un tânăr fermier a întregii exploatații agricole preexistente sau a unei părți din aceasta”*⁴ –, unui

³ Considerentul (5) al Regulamentului nr. 807/2014 al Comisiei.

⁴ Articolul 17 din Decretul guvernului valon.

tânăr fermier care poate să nu fie șef unic al exploatației, ci doar să exercite un control efectiv asupra exploatației.

36. În acest caz, tânărul fermier exercită *[omissis]* controlul asupra exploatației împreună cu persoane care nu pot beneficia de ajutorul în litigiu.
37. Prin urmare, subzistă îndoiele în ceea ce privește:
- interpretarea care trebuie dată articolului 2 din Regulamentul nr. 807/2014 în ceea ce privește condițiile specifice care trebuie instituite pentru a se acorda acces în vederea susținerii tânărului fermier care nu se stabilește ca șef unic al exploatației și noțiunii de **[OR 11]** „condiții [...] echivalente celor care se aplică unui tânăr fermier care se stabilește în calitate de șef unic al exploatației”;
 - problema dacă această dispoziție se opune ca articolul 7 din Decretul ministerial din 10 septembrie 2015 să nu prevadă să se țină seama numai de partea din exploatație pe care o deține tânărul fermier sau de UL pentru stabilirea PBS care trebuie reținută în legătură cu pragul superior.

II.3. Cu privire la întrebarea preliminară

38. *[omissis]*
39. *[omissis]***[OR 12]**
40. *[omissis]*
41. *[omissis]*
42. Decizia de respingere a Région wallonne se bazează pe depășirea pragului superior. Prin urmare, este adecvat să se țină seama de acest aspect în cadrul întrebării. De asemenea, noțiunea de șef al exploatației neexclusiv este un element important.
43. Prin urmare, este necesar să se adreseze o întrebare formulată astfel cum se indică în dispozitiv.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

[omissis]

TRIBUNALUL, [omissis][OR 13]

44. Înainte de a se pronunța pe fond, adresează Curții de Justiție următoarea întrebare:

Articolele 2, 5 și 19 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru

dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului coroborate cu articolul 2 din Regulamentul (UE) nr. 807/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de introducere a unor dispoziții tranzitorii se opun ca, în cadrul punerii în aplicare a acestor dispoziții, statele membre să țină seama de întreaga exploatație, iar nu doar de partea din aceasta deținută de tânărul fermier și/sau de unitățile de lucru (UL) pentru a stabili pragurile inferioare și superioare atunci când exploatația agricolă este organizată sub forma unei asocieri de fapt în care tânărul fermier dobândește o cotă indiviză și devine șef al exploatației, însă nu cu titlu exclusiv?

[omissis]